

TOMAS ROSS

De tweede november

Wie zat er achter de moord op Theo van Gogh?

2013

DE BEZIGE BIJ
AMSTERDAM

Voor Theo van Gogh (1957-2004)

‘Ik zal sterven op straat, hoewel zulks oncomfortabel is.’
– Theo van Gogh in ‘De ideale vrouw’, *Allah weet het beter*
(2003)

‘Ik ben vereerd dat ik door sommigen word gezien als
superspion King Kong die in opdracht van de inlichtin-
gendiensten straaljagers koopt.’
– Mat Herben in *de Volkskrant*, 27 juni 2002

‘Zulke mensen wil ik er niet op [op de kandidatenlijst van
Leefbaar Nederland].’
– Pim Fortuyn over Mat Herben, januari 2002

1. Den Haag, vrijdag 22 oktober 2004

‘Verdelg het ongedierte dat Allah ontkent en betreed het paradijs dat Hij voor zijn dienaren heeft voorbereid die als martelaren voor Hem zijn gestorven.’

De nasale stem van de imam spuugt het Arabisch uit alsof het varkensvlees is. Hamid denkt dat de man uit het Midden-Oosten komt. Een Libanees of een Syriër. Misschien een Palestijn. De keelklanken zijn harder dan in het Berbers, de woorden worden staccato uitgesproken. Hamid spreekt en begrijpt zelf maar een beetje Arabisch, maar die laatste zin begrijpt hij wel. Salafistische imams, of ze nou uit Jemen of uit Amsterdam komen, herhalen net als dictators en voetbaltrainers voortdurend dezelfde gezwollen teksten. De imam heet Redouan al-Issar, maar die naam zegt niets over zijn herkomst. Dat hij een orthodoxe imam is, weet hij omdat hij hem vanmiddag in de radicale Tawheedmoskee in Amsterdam Oud-West hoorde prediken. Een broodmagere man met de benige kop en diepliggende ogen van een asceet die met zijn armen zwaaide alsof hij het kromzwaard al hanteerde om in naam van Allah het ongedierte te verdelgen. De moskee was stampvol geweest.

Nu luistert hij in zijn auto naar dezelfde nasale stem. De auto is een oude Opel Ascona die hij een uur geleden in een straat achter station Hollands Spoor in Den Haag heeft geparkeerd. Er rijdt veel verkeer zodat het geluid af en toe wegvalt.

‘Dood hen dan die niet in Allah en het Hiernamaals geloven en die niet voor verboden houden wat Allah en zijn Boodschapper voor verboden hebben ingesteld.’

‘Dood aan de ongelovigen!’ roept een meisje in het Berbers. Dat verstaat hij beter, hoewel hij net als zoveel in Nederland geboren Marokkanen ook die taal niet echt goed beheerst. Een jongen vraagt in het Nederlands of de gasten toch niet willen blijven logeren. Een man antwoordt dat ze over een kwartier terug willen omdat de geëerde imam moe is en ze morgenochtend vroeg een afspraak in Schiedam hebben. Hamid herkent de lijkige stem van Mohammed Bouyeri, een jonge Marokkaan bij wie de imam in de Amsterdamse wijk Geuzenveld logeert. Prima, denkt hij. Hij is zelf ook behoorlijk moe, het is bijna tien uur, met een beetje geluk kan hij vóór halftwaalf bij Inge zijn. De afgelopen week is het elke avond later geworden, en hadden ze ruzie. Hopelijk kan hij bij de avondwinkel in de Beethovenstraat nog truffels voor haar kopen. Inge is er dol op.

Hij schrikt op omdat hij meent dat er ergens wordt geschoten, maar herademt wanneer er onder het geruis uit de munt op het dashboard wordt gejuicht en geklapt alsof er een doelpunt is gemaakt. Waarschijnlijk kijken ze nu in het appartementje schuin tegenover hem naar een of andere jihadfilm waarin een gegijzelde wordt geëxecuteerd of een zelfmoordenaar zichzelf opblaast. Gek genoeg denkt hij zelf wél aan voetbal. Aan het fabelachtige doelpunt dat Jari Litmanen afgelopen zomer voor Ajax tegen AC Milan scoorde. Maar eigenlijk is dat helemaal niet gek, het is zijn manier om het beeld van de verminkte lijken van zijn vader en zijn broer te verdringen. Soms lukt dat. Nu niet. Maar dan toch vooral omdat een brommer vlak bij de Opel stopt. Een jongen met een gesluierd meisje achterop praat met twee oudere mannen in djellaba’s. Ze kijken geen

moment naar de Opel. Waarom zouden ze ook? Een oude Opel Ascona valt hier net zomin op als hij zelf vanmiddag in de moskee. De brommer trekt ratelend op, de mannen steken de straat over naar het koffiehuis op de hoek. Hij zou daar ook wel naar toe willen om sigaretten te kopen en iets te eten, maar durft het risico niet te nemen, ook al draagt hij zelf ook een djellaba. Hij grinnikt bij de gedachte om straks bij Inge in de djellaba en met de muts op aan te komen. Misschien vindt ze het wel geil, maar hij zou geen reden kunnen verzinnen waarom hij ze draagt.

Boven het kabaal van de televisie roept een ander meisje in gebrekkig Berbers of ze nog thee moet maken. Ze is de Nederlandse vriendin van een van de jongens die in het appartementje wonen. Hij weet wel hoe ze eruitziet, maar alleen van een pasfoto, want ze loopt zelfs thuis in boerka, een fanatieke moslima zoals zoveel bekeerde autochtonen.

Het appartementje ligt op de derde en hoogste verdieping van een nieuwbouwhuis. Achter de vitrage brandt licht. De ramen op de verdieping eronder glimmen inktzwart, die op de eerste verdieping zijn met planken dichtgespijkerd. De parterre is een garage waarvan het rolluik beplakt is met affiches van Turkse zangeressen en kickboksers. Op de platte daken en balkons in de straat tekenen zich tientallen tv-schotels af alsof er een nachtelijke luchtlanding van buitenaardsen gaande is. Ook op het balkonnetje drie-hoog staat een schotel. Het appartementje wordt door drie Marokkaanse jongens van een Turk gehuurd. Ze betalen er 600 euro exclusief voor per maand, wat veel is voor een buurt waar dertig procent van de bewoners werkeloos is, de jeugdcriminaliteit hoger ligt dan gemiddeld en niemand, ook de politie niet, goed weet wat er achter de voordeuren gebeurt. Daarom vraagt de Turk zo'n hoog bedrag en daarom betalen de jongens dat ook, al haten ze elkaar nog

meer dan de politie. Zoals zoveel Turken en Marokkanen dat doen. Wat hem altijd nog verbaast want je zou toch zeggen dat ze juist gemeenschappelijke belangen en hetzelfde geloof hebben. Maar aan de andere kant is het logisch in buurten waar ze dicht op elkaar wonen en de concurrentie – om banen, om huisvesting, om klanten, om drugs, om status – vaak moordend is, soms zelfs letterlijk. De Turk heeft het flatje dan ook niet vrijwillig aan de jongens verhuurd, maar onder druk van de politie die als tegenprestatie gedooft dat de garage als opslagplaats voor drugs wordt gebruikt. Het zou hem niks verbazen wanneer ze ook nog meedeelden in de winst.

Opeens klinkt er gekraak uit de munt zodat hij een moment bang is dat de imam de andere twee-euromunt heeft gevonden. Maar dan nog zou het zindertje erin moeten blijven functioneren. In de zijne zit een supergevoelig microfoontje en een stickje dat het geluid opslaat. Het is nog niet goedgekeurd binnen de Eurozone, maar de Amerikaanse eigenaar van de Spyshop verkoopt ze probleemloos. Vanmiddag heeft hij in het gedrang bij de moskee de andere munt in de zak van de djellaba van de imam laten glijden. Niemand koestert argwaan wanneer hij los geld in zijn zak vindt. De munten zijn iets zwaarder dan gebruikelijk en bestaan uit twee helften, maar wie denkt daar nou aan. En de kans dat Redouan de munt uit zou geven, is klein, het zou immers een belediging zijn de gast te laten betalen. Hooguit zou hij hem in zijn portemonnee hebben gestopt, maar zelfs dan komt het geluid nog redelijk verstaanbaar door.

Hij pakt de zijne en houdt die tegen een oor. Hij hoort niets anders dan het gesuis van zijn bloed alsof hij weer een kleine jongen is die de zee in een schelp wil horen. Een stadsbus raast langs hem, maar dan hoort hij tot zijn ver-

bazing inderdaad water ruisen en begrijpt dan dat het de spoeling van het toilet moet zijn. Hij grinnikt. In het toilet hangt een cameraatje. Bij de AIVD zal De Wolf nu wel zitten lachen om de poepende of pissende imam.

Het appartementje telt vier kamers, een keuken en een badkamer. In elk ervan registreren verborgen camera's en microfoons wat er gebeurt en wordt gezegd. Beeld en geluid worden via de tv-schotel op het balkonnetje door-geseind naar het hoofdkantoor van de AIVD zes kilometer verderop in Leidschendam. Daar zijn de munten dus niet voor nodig. Maar wel om Bouyeri, Redouan en twee anderen af te luisteren die hij uit Amsterdam hiernaartoe heeft gevolgd.

De Antheunisstraat ligt in het Haagse Laakkwartier, een voormalige arbeidersbuurt die begin jaren zeventig van de twintigste eeuw werd gesloopt om er nieuwbouw neer te zetten voor de stroom arbeidsmigranten uit Turkije en Marokko. Hij kent het hier nog wel, hij groeide er niet ver vandaan op in de Transvaalbuurt, net als Laak en de Schilderswijk allochtone enclaves. Al vindt hij getto's een beter woord. Toen hij er zesentwintig jaar geleden werd geboren was het naïeve ideaal om allochtonen over de stad te spreiden, maar dat veroorzaakte bijna een volksoproer onder de autochtone bewoners, zodat de beleidsmakers razendsnel een ideologische ommezwaai maakten: integratie was mooi, maar het behoud van eigen taal, godsdienst en cultuur nog veel mooier. En was het niet zo dat buitenlanders graag bij elkaar woonden en dat gastarbeiders hier maar tijdelijk zouden blijven? En dus had Den Haag, meer nog dan Amsterdam en Rotterdam haar migranten gehuisvest in verpauperde buurten waarvan de renovatie werd uitbesteed aan vastgoedbonzen die zelfs nog hadden weten te besparen op de bouwtekeningen zodat het beton al rotte vóór de eerste

nieuwe bewoners erin trokken, terwijl de oorspronkelijke autochtone bevolking als een haas maakte dat ze wegwam. Waardoor die integratie om zo te zeggen nog verder weg lag dan het moederland van al die duizenden in hun desolate flatjes waarin alleen de geur van wiet en couscous en goedkope wandtapijten aan de eigen cultuur herinnerden. De enige blanken die er weleens kwamen, waren politieagenten, welzijnswerkers en studenten culturele antropologie, ongeveer zoals negentiende-eeuwse kolonisators, ontdekkingsreizigers en missionarissen donker Afrika waren binnen getrokken. Een generatie later was het pijnlijk duidelijk dat de gasten permanent bleven en dat Nederland, al ontkenden de beleidsmakers het in alle toonaarden, een multiculturele samenleving werd. Maar de cultuur van de migrantenkinderen, de zogenoemde tweede generatie, had ondanks miljoenen aan subsidies voor behoud van eigen taal, onderwijs en godsdienst, of juist dankzij die subsidies, niets meer met het land van herkomst van doen. Het was de cultuur van de straat, een straat waar al snel de eerste jeugdbendes en dealers de dienst uitmaakten en alleen de ME nog kwam. Als gebruikelijk huilden de beleidsbepalers krokodillentranen of ontkenden simpelweg het probleem dat ze zelf hadden gecreëerd. De idealisten hadden het over dialoog en samen thee drinken, maar dat ging hoogstens op voor de ‘witte negers’ onder de Marokkanen en Turken die de Koran en het ongeschoolde zware werk van hun ouders allang hadden verruild voor een studie sociologie of een goed betaalde baan als welzijnswerker of Kamerlid. En weer een generatie later kwam, mét het deficit van de multiculturele samenleving en de ‘eigen volk eerst’-ideologie van de blanke populistten, de hang naar de eigen godsdienst, taal en cultuur alsnog boven. Maar op een andere manier dan de beleidsbepalers vier decennia geleden voor ogen had

gestaan, al viel het toen niemand kwalijk te nemen dat ze nooit van een zekere Osama bin Laden hadden gehoord.

Het geluid valt weer even weg. Dan klappt een deur dicht. Voetstappen klinken, gerinkel van glaswerk, iemand roept iets onverstaanbaars in het Nederlands, maar Hamid herkent wel het licht Amerikaanse accent van Jason Walters, de jongen op wiens naam de huur wordt betaald. Walters is geen Marokkaan, maar de zoon van een Amerikaanse militair en een Nederlandse moeder. De stem van het meisje klinkt gedempt, alsof ze buiten de kamer staat, maar het zal door haar nikab komen.

‘Kadira belde net dat het varken overmorgen terugkomt uit Amerika.’

Een jongen schreeuwt opgewonden: ‘Allah akbar! Wij zullen zijn hoofd afhakken met onze zwaarden en ervoor zorgen dat de aarde op zijn lijk spuugt!’

‘Zwijg!’ snauwt Bouyeri. ‘We kunnen afgeluisterd worden.’

Walters lacht: ‘*No problem*, Mo, de Turk controleert alles voor de shit, anders zouden de fucking *pigs* hem allang hebben gepakt.’

Hamid glimlacht, maar vraagt zich ook af wie het varken is en waarom Bouyeri de anderen nu pas waarschuwt. Wie is Kadira? De geluiden klinken nu hol, voetstappen in het trappenhuis, hoesten, een jonge man zegt dat hij volgende week weer langskomt. Hamid heeft ook zijn stem eerder gehoord, vanmiddag bij de moskee. Hij stond vlak bij hem toen hij de munt in de zak van Redouan liet glijden. Hij heet Ismail Akhnikh en wordt net als de anderen verdacht van het lidmaatschap van een criminele en terroristische organisatie. Een student, net als hij.

Twee meisjes op een scooter passeren de Opel rakelings en kijken nog net op tijd uit voor een luid toeterende bestel-

auto. Hij zakt wat onderuit want aan de overkant komt Mohammed Bouyeri als eerste naar buiten, maar blijft in de deuropening staan. Een magere gestalte met een bleek gezicht waarin zijn spiedende ogen glimmen als zwart glas. Hij plukt onophoudelijk aan zijn baardje alsof hij jeuk heeft. Bouyeri is zesentwintig, even oud als hij, maar oogt als een man van middelbare leeftijd. In het schijnsel van het ganglicht lijkt zijn kaalgeschoren schedel een lichtgevend keppeltje. Evengoed, denkt Hamid, zou hij een orthodoxe jood kunnen zijn, en niet alleen vanwege zijn uiterlijk. Wat een verontrustende gedachte is want de jonge zelfmoordenaar die zijn vader en broer opblies, was een moslimextremist die zich voordeed als jood. Ismail Akhnikh die achter hem naar buiten komt, is net als Walters pas achttien. Zijn lange haar krult onder een zwart mutsje uit. Hij draagt een ouderwets brilletje dat hem het uiterlijk van een bedachtzame intellectueel geeft. Maar Hamid herinnert zich nog al te goed de wantrouwige blik waarmee hij hem opnam bij het verlaten van de moskee. Ondanks zijn jeugdige leeftijd is Akhnikh de gevaarlijkste van het stel. Hij is in Pakistan door de Taliban getraind en heeft vorig jaar in Tsjetsjenië tegen de Russen gevochten. Hij heeft ook maanden vastgezet nadat de politie kunstmest en zoutzuur in zijn huis vond om er bommen van te maken. Twee passen achter hem loopt zijn vriendin. Ze huivert in de wind, een spook in haar witte gewaad en gezichtssluijer. Twee jongens volgen hen naar het gele Mercedesbusje dat wat verderop staat. Ze dragen truien en spijkerbroeken, hun hoofdhaar opgeschoren. Hun stemmen komen glashelder door wanneer ze afscheid nemen van Redouan en zijn hand kussen. Een van de jongens houdt het portier voor hem open. Akhnikh en zijn vriendin gaan achterin zitten. Bouyeri schuift achter het stuur wanneer Redouan iets vraagt wat Hamid niet goed

begrijpt, maar wel dat hij het over een zwarte hoer heeft.

‘Nee,’ zegt Bouyeri en hij start de motor zodat Hamid de munt even van zijn oor af houdt. In zijn spiegel ziet hij een oranje vlammetje en begrijpt dat er in het busje een sigaret wordt aangestoken. Hij zakt weer onderuit als het busje hem passeert en hoort Akhnikh zeggen dat Fortuyn haar kende. Verrast komt hij overeind en ziet het busje langs het koffiehuis rijden. Waarom hebben ze het over Pim Fortuyn die al meer dan twee jaar geleden werd vermoord? Fortuyn met een zwarte hoer? Fortuyn was een supernicht, maar je weet het nooit.

Hij drukt de munt weer tegen een oor en hoort de nasale stem van Redouan vragen: ‘Is hij ook zo’n...?’

Hij kent het Arabische woord niet, maar begrijpt dat het om iemand gaat die in zijn kont wordt geneukt.

‘Nee. Hij... bevriend met Fortuyn... Hij heeft een zoon... Hij zou minister zijn geworden.’

Weer onbegrijpelijk Arabisch.

‘... hij woont alleen in Amsterdam. We hebben een etage tegenover...’

Wáár tegenover?

‘Kadira... zou makkelijk kunnen...’

De munt kraakt en het geluid valt even weg wanneer het busje de hoek om slaat.

‘Hij drinkt toch?’

‘Ja. Maar het moet op straat zodat iedereen kan zien wat het lot is van de ongelovigen die Allah en de profeet beledigen.’

Bouyeri vertaalt het in het Arabisch voor de imam die nog iets zegt, waarvan Hamid alleen het woord ‘martelaar’ verstaat, dan klinkt alleen de motor van het busje.

Weer die naam Kadira. Een Arabische naam? Afrikaans? Die zwarte hoer?

Hij wacht tot de twee jongens teruglopen en de voordeur naast de garage achter zich dichttrekken. Op driehoog schuift een vormeloos silhouet de vitrage terug voor de ramen en hij vermoedt dat het de Nederlandse moslima is.

Hij start, trekt op en rijdt naar het einde van de straat, waar de remlichten van het busje oplichten. Hij stuurt en schakelt met dezelfde hand, de munt opnieuw tegen zijn oor. Wanneer hij de hoek om slaat, komt Bouyeri's stem weer door in het Arabisch al valt hij af en toe weg.

'... weet niet waarom ze het willen maar... Een... politicus... Ze garanderen het...'

Het busje slaat rechts af een kade op. Een truck passeert met veel geraas de Opel. Bouyeri's stem zwakt af tot gebrabbel. Waar hebben ze het over? De dode Fortuyn. Een politicus met een zoontje die morgen uit Amerika komt. Kadira die het makkelijk zou kunnen. Wat? Een man die minister zou zijn geworden. Waarom dan niet?

'We hebben een etage tegenover...'

Terwijl hij gas bij geeft om het groene licht bij de Rijswijkse weg te halen, hoort hij in zijn hoofd de opgewonden stem van een van de jongens.

'Allah akbar! Wij zullen zijn hoofd er afhakken met onze zwaarden!'

Hij vloekt, niet omdat hij moet afremmen voor een stadsbus en het busje onder het treinviaduct ziet verdwijnen, maar omdat hij opeens denkt te weten waarover ze het hebben. Waarover. Niet over wie.

Of vergist hij zich?

Zodra hij de Opel aan de kant kan zetten, doet hij dat. Er komt nu geen enkel geluid meer uit de munt. Het busje moet dus al meer dan een halve kilometer verder zijn, vermoedelijk al op het Prins Clausplein. Geen probleem als hij ze kwijtraakt. Ze zeiden dat ze naar huis gingen omdat de

imam moe is en ze morgen een afspraak in Schiedam hebben.

Hij toetst het nummer in van De Wolf, maar heeft op de een of andere manier geen bereik. Hij duwt het portier wat open, legt de munt op het dashboard en leunt naar buiten, maar kijkt op omdat een jonge vrouw in een kort jurkje en met helrode laklaarzen naar hem toe komt. Een tippelaarster? Hij is hier vlak bij een hoerenstraat. Maar ze vraagt hem alleen of hij geld voor haar heeft om wat eten te kopen. Ze heeft kort zwart, krullend haar en een bleek, hoekig gezicht waarin haar zwaar opgemaakte ogen onnatuurlijk groot naar de munt op het dashboard loeren. Ze rilt in haar jurkje, maar de weeïge geur van hasj zegt hem dat dat niet alleen van de kou komt.

Hij schudt zijn hoofd. Hij heeft niet veel geld bij zich en wil ook nog de truffels en sigaretten kopen. Ergens achter hem hoort hij getoeter en daarna iemand woedend schreeuwen. Hij trekt het portier wat toe zodat een auto erlangs kan en voelt de harde ribben van de vrouw tegen zijn schouder. Wit licht van de koplampen glijdt over hen heen alsof ze gefotografeerd worden. In de seconde dat de auto hen passeert, graait ze naar de munt. Hij vloekt geschrokken, ook omdat hij beseft dat ze een travestiet is, geeft haar een kopstoot, schakelt en trekt op. Ze valt achterover wanneer hij gas geeft en als een razende aan het stuur draait om een motorrijder te ontwijken. Hij kijkt niet in zijn spiegel, trekt bij een rood verkeerslicht het portier dicht en zet de auto verderop met gedoofde lichten aan de kant. Een moment is hij in paniek omdat hij de munt niet kan vinden, maar dan ziet hij hem bij zijn voeten liggen. Zo'n klootzak van een travo! Bijna een hele avond werk naar de kloten. Plus de kans op een bonus. Hij haalt diep adem voor hij het nummer opnieuw intoetst. De stem van De Wolf, met het

onmiskenbaar Haags accent, vraagt om naam en boodschap in te spreken.

‘Met Jari. Sorry dat ik u bel, maar ik denk dat ik iets belangrijks heb. Ik kan er over een kwartier zijn.’

Hij heeft dit nooit eerder gedaan, maar als De Wolf bezwaar heeft of geen tijd, belt hij wel terug.

Hij schakelt uit, voegt in en geeft gas. De klok op het dashboard geeft aan dat het kwart over tien is, het hoofdkantoor van de AIVD ligt niet ver van de grote weg, hij heeft niet lang nodig en kan nog steeds voor middernacht bij Inge zijn.

Ver boven hem knipperen de lichtjes van een vliegtuig, maar hij kan niet uitmaken of het stijgt of daalt. Een politicus die overmorgen uit Amerika komt. Beviend met Fortuyn. ‘... weet niet waarom ze het willen,’ zei Bouyeri. ‘Ze garanderen het.’ Wie? Wat?

Hij draait het viaduct op naar de A4, ziet beneden zich honderden remlichten, maar grijnst opgelucht omdat hij zelf ongehinderd door kan rijden op de rechterrijstrook naar Leidschendam. Verrast kijkt hij opzij wanneer hij een geel busje passeert, kijkt in zijn spiegel, maar kan niet meer zien of het de Mercedes is.

Tien minuten later doemt het hoofdkantoor van de AIVD als een kolossaal feloranje legoblok op in de voorruit. Natriumlampen verlichten het gebouw, waarvan de ramen dag en nacht zijn geblindeerd. Hij is er maar één keer eerder geweest, en hij weet dat de slagboom automatisch wordt geopend. Hij weet ook dat de Opel wordt gefilmd vanaf het moment dat hij een loopbrug over een sloot passeert. Op de parkeerplaats staan enkele auto’s en een Harley Davidson. Op de benzinetank van de motor glinstert de groengele sticker van ADO Den Haag. De Harley is van De Wolf. Sinds een klein jaar spreken ze elkaar eens per maand – altijd op een anonieme locatie zoals een stationsrestaurant of en wegres-

taurant – maar hij weet nog steeds niet veel meer dan dat de man Hans de Wolf heet en een fanatiek ADO-supporter is. Op zijn kamer hangt een foto van de jong overleden ADO-grootheid Aad Mansveld.

‘Dat is Aad Mansveld, toch?’

‘Heel goed, jochie. Dat je dat weet.’

‘Ik kom toch uit Den Haag. Ik ging vroeger vaak naar ADO.’

‘Oké. En nu?’

‘Naar Ajax.’

‘Sorry? Ik verstond je niet.’

‘Ajax.’

‘Ik heb het over voetbal, jochie, niet over een schoonmaakmiddel. Ben je soms fan van die club omdat je joods bent?’

De Wolf heeft niks tegen joden, wel tegen Amsterdammers. Dat weet hij van zijn hoogleraar Roel Peters die hem polste of hij niet voor de AIVD wilde werken. Juist omdat hij een joodse Marokkaan is, al is het lang geleden dat hij naar de synagoge ging.

‘Waar zit je bij o2o? Bij Marokkanen of Nederlanders?’

‘Meestal bij Nederlanders. Ik ken niet zoveel Marokkanen meer sinds ik studeer.’

‘Ken je Ahmed Ammi nog?’

‘Tuurlijk. Speelde voor ADO.’

‘Heel goed, jochie. Je spreekt wel wat Berbers maar geen Arabisch, hè?’

‘Nee. Maar dat doen de meeste Marokkanen van mijn leeftijd niet.’

Pas daarna vroeg De Wolf naar zijn motivatie, ouders, studie, politieke belangstelling en of zijn relatie met Inge goed was.

‘Je hebt een codenaam nodig. Noem maar wat.’

Daar hoefde hij niet lang over na te denken.

‘Jari.’

‘Jari? Litmanen?’

De Finse spits van Ajax is zijn idool, zelfs nu hij weer in Finland speelt.

‘Je basisvergoeding is zeshonderd euro netto per maand. Extraatjes hangen af van je info. Je krijgt je geld op je rekening bij Securicor Aviation Security, een beveiligingsbedrijf op Schiphol. Voor je vriendin, je vrienden en je familie werk je daar parttime op afroep. Als het nodig is kun je mij bellen. Ik bel jou elke zondag.’ De Wolf had gelachen. ‘Na *Studio Sport*. Ik vraag je eerst hoe je club heeft gespeeld. Eens per maand spreek ik met je af.’

Hij stapt uit. De auto is van de AIVD, maar hij heeft hem in bruikleen. De wind blaast de kap over zijn hoofd en hij realiseert zich dat hij de djellaba nog aanheeft. Als hij hem heeft uitgetrokken staat hij te rillen in zijn overhemd. Hij steekt de munt bij zich, sluit de auto af en loopt op een holletje naar de ingang omdat het begint te regenen. In de portiersloge hebben ze hem natuurlijk al op de monitoren gezien. De blik van een vrouwelijke portier achter het spiegelend glas is wantrouwig en hij weet wat ze denkt als ze beduidt dat hij zich bij de intercom moet melden: een nachtelijke allochtone bezoeker.

‘Mijn naam is Jari,’ zegt hij. ‘Ik kom voor de heer De Wolf. Hij weet ervan.’

Ze knikt maar laat hem niet binnen.

‘Uw identiteitsbewijs graag.’

Hij haalt zijn ID-kaart uit zijn portemonnee en schuift hem door de spleet onder de ruit.

‘Een moment alstublieft.’

Hij staat onder het afdak en ziet hoe ze naar een collega loopt die de pas aanneemt en waarschijnlijk zijn gegevens intoetst op zijn computer terwijl zij een telefoon pakt. Het

stortregent nu en hij verheugt zich erop straks tegen Inge aan te kruipen.

De portier luistert, knikt dan en even later schuiven de glazen deuren geluidloos van elkaar.

‘U krijgt uw ID-pas terug bij het verlaten van het pand.’

In de hal is het behaaglijk warm. Er staan enkele leren fauteuils bij een tafeltje waarop een stapeltje tijdschriften ligt. Aan de muur hangt een kleurig mozaïek waarop vissen tussen golvende lijntjes zwemmen. Eronder staat in uitgehakte letters: ‘Levende vissen zwemmen tegen de stroom in, alleen de dode drijven mee.’ De wijzers op een muurklok geven halfelf aan. Neonlicht vonkt op elektronische klappoortjes waarachter zich een trappenhuis bevindt, naast enkele liftdeuren. Schuin tegenover hem hangt een staatsieportret van Beatrix en Claus.

Net als hij de *Voetbal International* pakt en zich afvraagt of hij Inge zal bellen dat hij er over een uurtje kan zijn, ziet hij De Wolf uit de gang naast de trap komen. Hij ziet er niet uit als een wolf, eerder als een knaagdier met zijn stekeltjeshaar en te grote, uitstekende voortanden. Een lange man van tegen de vijftig die er moe uitziet. Zijn overhemd is gekreukeld, zijn haar zit warrig alsof hij op zijn hoofd heeft zitten krabben en in het koude licht schemeren wallen onder zijn ogen. Hij steekt een pasje in een detectorpaaltje, toetst een code in, duwt het klapdeurtje open en loopt naar hem toe.

‘Wat is er?’

Zijn adem ruikt naar sigarettenrook en naar Indisch eten.

‘Ik denk dat Bouyeri en Akhnikh een aanslag plannen.’

De Wolfs ogen nemen hem uitdrukkingloos op alsof hij zei dat het net is gaan regenen.

‘Waarom denk je dat?’

‘Omdat ik ze het hoorde zeggen.’

‘Waarom ik dan niet?’

‘Omdat ze het er in hun busje over hadden.’

Hamid komt overeind en haalt de twee-euromunt uit de borstzak van zijn overhemd.

De Wolf knijpt een oog samen, maar zegt niets.

‘Van de Spyshop. Hij pikt geluid op van een andere munt met een bereik van een kilometer.’

Met zijn andere duimnagel wipt hij het geldstuk open alsof het een doosje is. Er ligt een zilverkleurig stickje in.

‘Een Tigerstick,’ zegt De Wolf minachtend. ‘Amateurwerk van die Amerikaanse luizenbol. Onbetrouwbaar als de pest en illegaal. We hebben er al eerder gelazer mee gehad met het om.’

‘Maar wel handig.’

‘En staat hier op dat Bouyeri een aanslag wil plegen?’

‘Dat denk ik.’

Toch geïntrigeerd pakt De Wolf het stickje aan en houdt het op naar het licht.

‘Oké, kom maar mee.’

‘Ik wou eigenlijk naar mijn vriendin.’

‘Ik ook naar mijn vrouw, jochie, maar jij belde toch?’

‘Is er geen tolk? Ik begrijp lang niet alles.’

‘Al weg. Duurt het lang?’

‘Nee.’

‘Nou dan.’

Ze lopen naar het poortje.

‘Was Abu Khaled erbij?’

‘Wie?’

‘Redouan. Maar hij heet Abu Khaled. Lid van een Syrische splintergroep van Al Qaida. Redouan is de naam waaronder hij asiel in Duitsland heeft gekregen. De CIA zou hem graag willen hebben, maar de Duitsers willen hem liever nog een tijdje in de gaten houden.’

Shit, denkt hij en ziet zichzelf in de gang van de moskee achter de Syriër staan om de munt in zijn zak te laten glijden. Dat zou hij nooit hebben gedurfd als hij dat had geweten. Al Qaida! Is dat een bonus waard?

De Wolf toetst zijn code weer in.

Ze lopen door de stille gang naar een deur die wat aanstaat. Erachter ligt een klein vertrek waarvan de ramen zijn geblindeerd. Sigarettenrook hangt onder de neonbuizen aan het plafond. Op een bureau staan een halfleeg bakje gadogado, een flesje bier en een opengeklapte laptop waarvan het scherm lichtgroen oplicht. Op de klep is eenzelfde ADO-sticker geplakt als op de Harley Davidson. Ernaast ligt een opengeslagen blocnote vol krabbels. Aan de muur ertegenover, boven de foto van Aad Mansveld, hangen vier monitoren. Twee zijn uitgeschakeld, maar op de meest linkse herkent hij verbaasd het busje waar Bouyeri en de anderen naast staan. Hij wist niet dat er ook buiten wordt gefilmd. En vanuit een hoog standpunt, zodat de camera ergens aan een daklijst moet zijn bevestigd of misschien wel aan de tv-schotel. In de linkerbenenhoek glanst de motorkap van de Opel, de eerste letters van het nummerbord nog net zichtbaar. Op de andere monitor komt Bouyeri het pand uit. Rechts bovenin op drie hoog schemert het silhouet van het meisje in boerka achter een van de ramen. De beelden flikkeren een beetje omdat ze stilstaan.

De Wolf loopt naar een kleine koelkast onder een raam.

‘Wil je wat drinken? Bier? Fris?’

‘Iets fris graag.’

Hij gaat zitten en ziet naast het bakje gadogado een asbak vol halfopgerookte peuken. Hij kijkt het plafond langs, maar ziet geen sprinkler. Op een lage dossierkast staat een ingelijste foto van een jongetje in ADO-tenu.